

Szabó Benjámín:

CSIKÓS BÉLA KIVÁLÓ MÉRNÖK EMLÉKEZETE¹

Csikós Béla haláláig büszke volt jász származására és családjára. 1942. augusztus 4-én született a jászágói tanyavilágban egy négy holdas parasztszalád gyermekeként. Osztatlan tantervű tanyasi iskolába járt, majd a jászberényi József Nádor Gimnáziumban folytatta tanulmányait, ahol 1942-ben kitüntetéssel érettségizett.

1942–49-ig a Műegyetem hallgatója volt, s villamos szakirányú gépészmérnöki diplomát szerzett. Mint Verebély László tanítványa, és munkatársa az egyetemet elvégezve, kezdő mérnökként 4 évet töltött a Ganz Villamosság Művekben és előbb osztályvezető, majd műszaki fejlesztési főosztályvezető helyettes volt.

1952-től a magyar villamos energiaipar egyik kiemelkedő és elhivatott szakmai vezetője volt. Számára a villamosenergia zavartalan szolgáltatása 1994. december 4-én bekövetkezett haláláig létkérdés maradt.

Csikós Bálával 35 éven keresztül voltam munkakapcsolatban. Megismerkedésünk kezdetén, mint az akkori Erőmű Tröszt villamos osztályvezetője két szempontból keltette fel a figyelmemet:

– a nagyon sokrétű és mély szakmai tudása;
– mint fiatal vezetőre még talán ennél is mélyebb hatással volt rám, ahogy a nagyon kényes emberi helyzeteket kezelte.

Kapcsolatunk igazán akkor vált szorossá, amikor 1983-ban az Országos Villamostávvezeték Vállalathoz (OVIT) kerültem. Ettől kezdve minden beszélgetésünket, vitáinkat a szókimondás, egymás mélységes tisztelete, a közös nevező keresése jellemezte. Sok olyan kérdés volt, amelyekben első, de a harmadik beszélgetésen sem értettünk mindenben egyet, de most ahogy készültem és felidéztem magamban a múltat: arra jutottam és hiszem, hogy erre valahol most ő is cinkosan rábólint, hogy szinte egyetlen egy témakőr sincs, amelyben elvarratlan szál maradt volna köztünk.

Csikós Bélát olyan szakembernek tartottam, aki a mindennapi ipari feladatok végzése közben, azok jobbítása érdekében, napi 16 órában folyamatosan dolgozott, tanult, olvasott, tervezett, gyártott.

¹ A 2009 márciusában elhangzott emlékbeszéd szerkesztett változata

Olyan tudós mérnök volt, aki a mindenkori feladatán túl is az elmélethez kereste a gyakorlati hasznosítás lehetőségét, és minden gyakorlati intézkedése szilárd elméleti tudáson alapult. A mély szakmai elhivatottsága és alázata mellett számára az emberi értékek elsődlegesek voltak.

Csikós Béla olyan vezetőmérnök volt, aki tudta, hogy egy új találmány, új szerszám, eljárás, általában a cég által vállalt feladat végrehajtása csak akkor lehet sikeres, ha azt a mindennap használó ember érti, magáénak tekinti. Éppen ezért nagyon sok időt töltött a munkások között. Igyekezett megismerni élet és családi körülményeiket, szakmai gondolkodásukat. A domborművön látható arckifejezés is egy ilyen közvetlen beszélgetés mozaikja. A művész egy olyan fotót használt az alkotásánál ahol éppen a szántóföldön eligazítást tart a dolgozóknak, az általa javasolt eljárás megvalósításáról.

Az OVIT Rt. udvarában álló emlékmű Csikós Béla bronz táblájával

Itt kell megemlékeznünk legjelentősebb találmányáról, egy különleges magyar technika: a nagyfeszültségű távvezeték feszültség alatti munkavégzés bevezetéséről és meghonosításáról Munkáját számos elismerés kísérte 1973-ban Állami Díjat kapott. Szakmai elismertségét a Kiváló Feltaláló, a Déry és a Zipernowsky díjak jelzik.

A szakma területén nem volt előtte lehetetlen, ha valamiben nem volt biztos, akkor addig nem nyugodott, míg utána nem nézett, ezt követően viszont következetesen és keményen harcolt az igazáért. Emellett olyan vezetőnek tartottam, akinek ha az idő nem őt igazolta nem okozott gondot azt mondani: „ne haragudj tévedtem”.

Csikós Béla, az élete során minden címért minden eredményért keményen megdolgozott. Amikor 1984-ben nyugdíjba ment az Magyar Tudományos Akadémia elnöksége levélben felajánlotta számára, hogy addigi életműve alapján automatikusan megadja neki az akadémiai doktori címet. Csupán arra kérték, hogy néhány oldalban foglalja össze tudományos munkásságát. Ő viszont nem fogadta el ezt – a véleményem szerint egyáltalán nem túlzó – gesztust, hanem annak rendje-módja szerint nekilátott a disszertáció megírásához, melyet később a kijelölt akadémiai zsűri előtt meg is védett.

Az eddig elmondottakból közvetve az is kiderült, hogy olyan vezető volt, aki szakmája kiemelkedő képviselőjeként azt is tudta, hogy az OVIT-ra háruló széleskörű feladatokat csak akkor lehet maradéktalanul elvégezni, ha az egyes szakterületek irányítására hozzá hasonló képességű szakembereket állít, illetve lehetőséget, teret ad a nálánál fiatalabb szakembereknek is az alkotásra.

Jó szakember egy-egy szakma területén több van, de olyan, aki emellett, vezetőként több szakmát összefogva, harmóniát teremtve, megsokszorozza a saját tudását viszonylag kevés. Csikós Béla a Magyarországi átviteli hálózat létrehozása és sikeres üzemeltetése területén ilyen vezetőként maradt meg bennem.